



> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

Provincie Noord-Holland  
College van Gedeputeerde Staten  
Postbus 3007  
2001 DA HAARLEM

Provincie Noord-Holland DIV
Jaar: 10 / 2184
Ingekomen: 13 JAN. 2010
Directie: BEL/VV
Onderdeel:
Dossiernr.:

**Mobiliteit**

Directoraat-Generaal  
Mobiliteit

Plesmanweg 1-6  
Den Haag  
Postbus 20901  
2500 EX Den Haag  
T 070 351 7176  
F 070 351 7051

dgmo-  
dimpostbus@minvenw.nl  
www.verkeerenwaterstaat.nl

**Contactpersoon**

-

T -

**Ons kenmerk**

VenW/DGMO-2009/12311

**Uw kenmerk**

2009-56876

**Bijlage(n)**

1

Datum **-12 JAN 2010**  
Onderwerp Verkenning Verbinding A8-A9

Geacht College van Gedeputeerde Staten,

Op 30 oktober 2009 heeft u mij, mede namens de Stadsregio Amsterdam en de gemeenten Zaanstad, Heemskerk, Beverwijk en Uitgeest, de verkennende studie Verbinding A8-A9 toegezonden voorzien van een financieel bod van de betrokken regionale partijen (uw brief d.d. 27 oktober 2009, kenmerk 2009-56876). U nodigt mij uit hierover met u in overleg te treden. In reactie op deze brief het volgende.

Allereerst wil ik u bedanken voor de door u uitgevoerde verkenning, bestaande uit een verkeerskundig rapport en een studie naar de ruimtelijke kwaliteit en inpassing. De door DHV uitgevoerde verkenning (oktober 2007) geeft een heldere analyse van de regionale problematiek en schetst de voor- en nadelen van verschillende varianten. De verkenning ruimtelijke kwaliteit en inpassing, uitgevoerd door Grontmij en APPM Management Consultants (juni 2009) geeft een goed beeld hoe deze mogelijke nieuwe wegverbinding verantwoord in de omgeving kan worden ingepast.

Ik ben van mening dat u met deze verkennende studie een belangrijke eerste stap heeft gezet. Daarnaast bent u er in geslaagd regiobreed overeenstemming te bereiken over een voorkeursalternatief, waarbij door de gezamenlijke regionale partijen een substantiële financiële bijdrage is toegezegd.

Tijdens het Bestuurlijk Overleg MIRT van 3 november jl. heb ik de regio aangegeven een aantal aanvullende vragen te hebben, die eerst door de regio beantwoord moeten worden voordat ik een besluit kan nemen eventueel een planstudie op te starten. Het betreft de volgende vragen:

- Ten aanzien van nut en noodzaak van de nieuwe wegverbinding: welke bijdrage levert deze verbinding aan het oplossen van problemen op het hoofdwegennet in Noord-Holland? Hierbij bestaat een relatie met de NMCA die momenteel wordt uitgevoerd;
- Ten aanzien van de voorkeur van de regio voor de zgn. Heemskerkvariant: waarom is niet gekozen voor Golfbaanvariant? De realisatie van deze variant is waarschijnlijk eenvoudiger, omdat het Rijk hier veel gronden in bezit heeft. Tevens heeft deze variant de voorkeur van het College van Rijksadviseurs (Advies A8-A9, d.d. 8 december 2009, bijgevoegd als bijlage);



- Ten aanzien van de wijze van inpassing: welk inpassingsaanbod ligt nu precies op tafel? Uit het voorstel van de regio wordt dit niet duidelijk. Met name de passage van en inpassing in de Stelling van Amsterdam zijn daarbij van groot belang. Hierbij dient ook het advies van het College van Rijksadviseurs betrokken te worden (Advies A8-A9, d.d. 8 december 2009, bijgevoegd als bijlage). In dit advies wordt o.a. een minder ingrijpende onderdoorgang van de lintbebouwing van Assendelt voorgesteld, worden vraagtekens geplaatst bij een nieuwe aansluiting bij Saendelft en wordt aandacht gevraagd voor de aansluiting A8-A9. Graag zie ik een aangepaste berekening voor de varianten met inachtneming van deze aandachtspunten;
- Ten aanzien van de kostenraming: door de provincie is een grove raming van de kosten uitgevoerd, waarbij gebruik is gemaakt van standaardbedragen. Dit roept vragen op over de marge waarmee in de kosten rekening moet worden gehouden. Bovendien is de kosteninschatting gebaseerd op prijspeil 2007. Daarnaast zijn de kosten sterk afhankelijk van de mate van inpassing. Onduidelijk is hoe hoog de kosten zijn waarvan in het regionale bod wordt uitgegaan. Graag verkrijgen wij meer duidelijkheid over de totale kosten van de varianten gebaseerd op de nieuwste inzichten en met inachtneming van deze aandachtspunten uit het advies van het College van Rijksadviseurs (Advies A8-A9, d.d. 8 december 2009, bijgevoegd als bijlage).

**Mobiliteit**  
Directoraat-Generaal  
Mobiliteit

**Datum**  
**12 JAN 2010**

**Ons kenmerk**  
VenW/DGMO-2009/12311

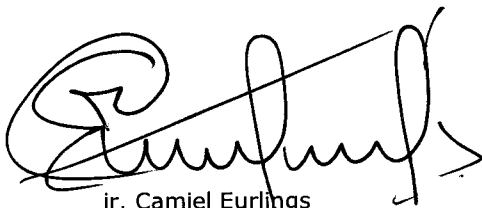
Gezien het bovenstaande verzoek ik u de twee varianten Heemskerkvariant en Golfbaanvariant in onderling vergelijk nader te onderbouwen. Hierbij dient u het advies van het College van Rijksadviseurs (Advies A8-A9, d.d. 8 december 2009, bijgevoegd als bijlage) en de hierboven genoemde vragen te betrekken.

Beantwoording van bovengenoemde vragen is voor mij voorwaarde voor een nader antwoord op uw verzoek. Bij de uiteindelijke beoordeling over een eventuele financiële bijdrage aan de verbinding A8-A9 zal ik een afweging maken aan de hand van ruimtelijke, economische, verkeerskundige, milieu-, financiële en kosten-batenaspecten. Tenslotte ben ik voornemens de resultaten van de uit te voeren NMCA bij mijn eindoordeel te betrekken. De resultaten hiervan komen voorjaar 2010 beschikbaar. Vanzelfsprekend is eventuele financiering afhankelijk van prioritering ten opzichte van andere projecten en de beschikbaarheid van financiële middelen die – zoals bekend – onder druk staan gezien de komende 'heroverweging'.

Ik zie uit naar uw beantwoording van de door mij gestelde vragen.

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN VERKEER EN WATERSTAAT,



ir. Camiel Eurlings

> Retouradres Postbus 20952 2500 EZ Den Haag

Rijkswaterstaat Noord-Holland  
Dhr. B. Viveen  
Postbus 3119  
2001 DC Haarlem

**College van  
Rijksadviseurs**

Postbus 20952  
2500 EZ Den Haag  
Interne postcode 420  
www.rijksbouwmeester.nl

**Kenmerk**  
2009065517

**Kopie aan**

Datum 8 december 2009  
Betreft Advies A8-A9

Geachte heer Viveen,

U heeft het College van Rijksadviseurs in september 2009 gevraagd om advies uit te brengen over de aansluiting A8-A9. Het accent van dit advies zou moeten liggen op de wijze van inpassing van de weg in het landschap. De voorstellen die in de tracéstudie gedaan zijn, lopen uiteen van een zeer sobere maaivelddoorsnijding tot een verdiepte ligging of tunnels. Hoge inpassingskosten zullen beargumenteerd moeten worden door de huidige kwaliteiten van het gebied goed op waarde te schatten.

### **Tracévarianten**

De wens of noodzaak voor een verbindingsweg tussen de A8 en de A9 is ingegeven vanuit de leefbaarheid van Krommenie waar het verkeer nu in de spits stapvoets doorheen rijdt. Het belang van een soepele verkeerskundige doorstroming naar het noorden, en de voordelen die Noord-Holland als regio daarmee geniet, zijn zwaarwegend. Vier varianten zijn in de aanloop naar deze verkenning onderzocht, waar er nog twee zijn overgebleven als meest haalbaar; de Golfbaanvariant en de Heemskerkvariant. In dit commentaar zal de nadruk liggen op deze varianten. De varianten doorsnijden beide UNESCO-werelderfgoed 'De Stelling van Amsterdam', de manier waarop de Stelling doorsneden wordt is echter verschillend.

### **Ambitie voor het wegontwerp**

Voor het algemene gewenste landschappelijke beeld van de weg is het CRA van mening dat hier, in het relatief lege polderland, gekozen moet worden voor een zo kaal mogelijke vormgeving van de weg, die zo vlak mogelijk op het maaiveld ligt, waardoor het een minimale visuele barrière gaat vormen.

Dat betekent ook bij voorkeur geen geluidschermen, geen geleiderail (maar een brede berm), minimale verlichting en zo min mogelijk portalen en bebording. Hiermee wordt de impact van de weg op het landschap zo

klein mogelijk, wordt het landschap zo dicht mogelijk bij de automobilist gebracht, waarmee het polderlandschap goed leesbaar wordt.

College van  
Rijksadviseurs

Voor de kruising met de Stelling van Amsterdam gelden andere criteria, zoals reeds bepleit. Het belang van de continuïteit van het werelderfgoed van de Stelling van Amsterdam gaat boven het belang van een rijksweg. Daarom moet de rijksweg bij kruising met de Stelling onder of boven de linedijken worden aangelegd en daarbij ook voldoende ruimte geven voor het doortrekken van de natte voet aan de buitenzijde van de linedijk. Zeker in het deel waar, door de aanleg van de A9, het Fort aan de St. Aagtendijk van de hoofdverdedigingslijn is afgesneden, is het onaanvaardbaar om de autonomie van de Stelling nog verder geweld aan te doen. Gelet op een mogelijke analogie vermelden we dat bij Dresden de UNESCO-status van het Elbe-dal is komen te vervallen door de aanleg van een nieuwe weg en een brug.

Datum  
8 december 2009

Kenmerk  
2009065517

### **Aandachtspunten voor inpassing**

#### *Lint Assendelft*

In alle varianten passeert de nieuwe weg het lint van Assendelft. De verdiepte tunnel die nu wordt voorgesteld bij het lint van Assendelft zou vervangen kunnen worden door een subtiele tunnelbak van 2 meter diep, waar het lint licht verhoogd overheen gaat. Dit brengt minder hoge kosten met zich mee, en houdt het wegontwerp soberder. Bij een korte tunnelbak komt de maat en leegte van het Assendelverveld het beste tot zijn recht. Het lint kent een grote recreatieve waarde en de kruising met de weg moet voor fietsers niet teveel een barrière gaan vormen. Vandaar het voorstel de weg slechts licht op te tillen, zodat de overgang vergelijkbaar is met een brug over een vaart.

#### *Knooppunt Saendelft.*

In beide varianten wordt na de kruising met het lint Assendelft een afslag voorgesteld voor de nieuwe wijk Saendelft. Het CRA wil onderzocht zien of het mogelijk is deze afslag te combineren met de knoop A8, waar de afslag naar Saendelft nu ook is gerealiseerd.

Daarmee wordt de nieuwe weg zo min mogelijk verstoord door afslagen en dat zal de beleving van de weg en het landschap ten goede komen.

#### *De Golfbaanvariant*

De Golfbaanvariant laat de polder Uitgeester- en Heemskerkerbroek ongemoeid. De openheid van deze polder wordt wellicht zelfs versterkt door het afwaarderen van de provinciale weg. De Golfbaanvariant is in zijn vorm een heldere rationale lijn door het landschap en in afstand de kortste route. Deze variant doorsnijdt echter wel de unieke dubbele lijn van de Stelling van Amsterdam en passeert van zeer nabij Fort bij Veldhuis. Bij de beide kruisingen, met de St. Aagtendijk en met de Assendelverzeedijk moet nadrukkelijk bekeken worden, hoe de weg het beste kan worden ingepast. Daarbij ware - afhankelijk van de situatie - te bekijken, of ter plaatse een tunnel dan wel een fly-over dan wel geen ingrijpende voorziening moet worden toegepast. De route van de Assendelverzeedijk moet over de barriere van de nieuwe weg heen worden doorgezet. Anders is de continuïteit uit de Stelling weg en dat is nu juist in de westflank van de Stelling het dragende kenmerk. Er moeten

voorzieningen komen bij de Assendelverzeedijk om de route - een fietspad is voldoende- over de weg heen te tillen. Gedacht kan worden om de weg in een half verdiepte tunnel (bv 2.5 m onder maaiveld) te leggen en de fietsbrug er op een niveau van 2.5 m boven maaiveld overheen te tillen.

In ieder geval moet er aan de buitenzijde van beide dijken ruimte zijn voor een natte voet van 150 a 200 meter.

College van  
Rijksadviseurs

Datum  
8 december 2009

Kenmerk  
2009065517

#### *De verknoping A8 - A9*

Wanneer aan deze eisen kan worden voldaan is naar de mening van het CRA de nieuwe aansluiting in de nabijheid van Fort bij Veldhuis een ontwerpogave die juist met respect voor de Stelling tot een goed einde kan worden gebracht. Rijkswaterstaat heeft de grond van de golfbaan en de benzinepompen reeds in bezit. Aandachtspunt voor deze ontwerpogave is het ontwerpen van een vloeiende afbuigende weg van A8 naar A9. De aanleg van de A8 geeft nieuwe kansen de Stelling en het Fort beleefbaar en toegankelijk te maken, bijvoorbeeld door de aansluiting te combineren met een onder- of overdoorgang die het Fort weer dichterbij de bebouwde kom brengt en door het ontwikkelen van een nieuwe verzorgingsplaats die aantakt op het recreatief routenetwerk en Fort bij Veldhuis en de liniedijken ontsluit. Als referentie hiervoor kan gekeken worden naar verzorgingsplaats 'De forten' aan de A12, nabij fort Vechten.

#### *De Heemskerk-variant*

De Heemskerk-variant komt recht op de Liniedijk aan en doorsnijdt deze haaks. De weg snijdt vervolgens de nu nog open en gave polder Uitgeester- en Heemskerkerbroek doormidden, hetgeen afbreuk zal doen aan de beleving van de schaarse openheid in dit gebied. Dit gebied is tevens aangewezen als weidevogelgebied en zoekgebied voor een van de negen Nationale snelwegpanorama's. De weg sluit aan op een bestaand knooppunt aan de A9. Het tracé loopt zodanig door de polder dat de weg buiten de schootsvelden van Fort bij Veldhuis en het noordelijker gelegen Fort aan de Ham blijft. Dit is een oplossing die de schootsvelden van de Stelling en de continuïteit van de hoofdverdedigingslijn respecteert. Vanwege het belang van de continuïteit van de Stelling zou de weg hier onder de Liniedijk door moeten gaan, of er bovenlangs. De herkenbaarheid van de Stelling zou daarbij versterkt kunnen worden door de hoofdverdedigingslijn, die in dit deel geen sterke vorm heeft, als een hogere dijk uit te voeren en een natte voet te maken, die aansluit op de natte zone aan de buitenzijde van de St. Aagtendijk.

#### **Ontwikkelingen in het aangrenzende gebied**

Parallel aan de plannen voor de weg, spelen er andere ontwikkelingen in het gebied. Dit is ten dele al aan bod gekomen. Het gaat om de Vinexwijk Saendelft (ten zuiden van Krommenie), het recreatie- en natuurgebied De Omzoom (zuidelijke randzone van Krommenie), de uitbreiding van de golfbaan naar het westen en bedrijventerrein De Trompet aan de A9. De ruimtelijke consequenties van deze plannen zijn aanzienlijk. De Vinexwijk moet ontsloten worden en de Omzoom (incl. sportcomplex) en de golfbaanuitbreiding groeien naar elkaar toe en dreigen de doorgaande ruimte af te stoppen. Vanuit de ambitie van een vlakke weg door een

open polder geredeneerd, zijn dit zorgwekkende ontwikkelingen. Ook gezien de geluidswerende voorzieningen die getroffen moeten worden om de overlast van de weg te beperken. Dit zal de openheid van de polder eveneens aantasten. Het CRA adviseert om de plannen voor de weg nadrukkelijk in relatie tot de omgeving te beschouwen en met de betreffende partijen te (blijven) communiceren over de overlappende opgaven.

**College van  
Rijksadviseurs**

**Datum**  
8 december 2009

**Kenmerk**  
2009065517

Om zoveel mogelijk recht te doen aan de karakteristiek van de weg als een onopvallende, 'natuurlijke' lijn in de polder zou de nieuwe weg gevrijwaard moeten worden van overbodige aansluitingen en knopen. De nieuwe wijk kan zo mogelijk worden ontsloten via de bestaande weg vanaf het knooppunt bij de A8. De beplanting in de Omzoom kan tot een minimum worden beperkt (zeker bij de 'flessenhals' met de golfbaanuitbreiding, waar boomgroepen op de kreekruigen worden voorgesteld), en het sportcomplex kan zo dicht mogelijk tegen de bebouwing aan worden geplaatst. Ook is het voorstelbaar om de golfbaanuitbreiding zo leeg mogelijk te houden om daarmee het bestaande poldergebied te respecteren.

### **Slotoverweging**

Indien besloten wordt tot de aanleg van de verbindingsweg tussen de A8 en de A9, dan zijn daarmee cultuurhistorisch waardevolle kwaliteiten in het geding, zoals in de kernkwaliteiten van de Stelling van Amsterdam en het Nationaal Landschap Laag Holland, het zoekgebied voor snelwegpanorama's en het weidevogelgebied zijn beschreven. Dat vraagt om extra inspanningen om de weg secuur in het landschap in te passen en de kernkwaliteiten zo weinig mogelijk aan te tasten.

Het College van Rijksadviseurs ziet als belangrijkste opgave dat de nieuwe weg zo vlak en sober mogelijk dient te worden uitgevoerd en veel aandacht moet worden besteed aan (het vermijden van) geluidsschermen en knooppunten en de kwaliteit van de passage van het lint Assendelft en de Stelling van Amsterdam. In het algemeen geldt voor de Stelling van Amsterdam dat er een kans ligt om de samenhang en herkenbaarheid van deze in aanzet prachtige landschappelijke ring rond Amsterdam weer op te poetsen.

Indien geluidsschermen over het gehele tracé noodzakelijk blijken, dan wordt daarmee de openheid van het gebied zodanig aangetast dat het CRA daar op zijn minst nader onderzoek naar wil laten doen, en mogelijk zelfs negatief zal adviseren over de aanleg van de weg.

Daarnaast moet de weg een overtuigende inpassing zal krijgen ter hoogte van de Stelling van Amsterdam. De rijksweg moet bij kruising met de Stelling onder of boven de liniedijken worden aangelegd. Mocht de aanleg van de weg noodzaken tot een harde doorsnijding in deze Stelling, dan dient deze vormgegeven te worden en zijn compenserende maatregelen elders langs de Stelling noodzakelijk. Deze dienen dan nader onderzocht te worden.

Het CRA ziet vooralsnog de meeste kansen voor inpassing voor de Golfbaanvariant, waarbij de inpassing van de Stelling en het openhouden van het landschap op een buitengewone manier moeten plaatsvinden. De lange rechte lijn van de weg kan in het rationele landschap een heldere eigentijdse invulling krijgen.

Het feit dat de gronden voor deze variant al in bezit zijn van het Rijk, maakt dat de aanleg van deze weg soepeler kan verlopen. Het knooppunt bij de A9, waar de Stelling en het Fort bij Veldhuis zeer dicht bij de weg liggen, moet als een integrale ontwerpogave worden beschouwd, waar het landschap en de geschiedenis voor de automobilist leesbaar kan worden gemaakt.

**College van  
Rijksadviseurs**

**Datum**  
8 december 2009

**Kenmerk**  
2009065517

Met deze voorstellen heeft het CRA getracht een helder en inspirerend beeld te schetsen van wat volgens haar de verschillende waarden zijn in het gebied waar de aansluiting van de A8 naar de A9 wordt voorgesteld.

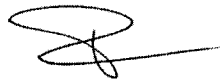
Mochten er nog vragen of onduidelijkheden zijn, dan zijn wij uiteraard van harte bereid dit advies nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,


Namens het College van Rijksadviseurs,



ir. Ir. Yttje Feddes  
Rijksadviseur voor het Landschap



Ir. Ton Venhoeven  
Rijksadviseur Infrastructuur



mr. Wim Eggenkamp  
Rijksadviseur voor het Cultureel Erfgoed

## BIJLAGE

### Kwaliteiten van het bestaande Landschap

Vanuit verschillende invalshoeken is het dossier A8- A9 de afgelopen jaren bestudeerd, en hierbij is steeds een andere lijst met kwaliteiten gehanteerd. Hieronder staan enkele van de meest relevante argumenten.

#### Nationaal Landschap Noord Holland Midden / Laag Holland

De geplande weg zal door een open landschap (Nationaal Landschap Noord Holland Midden) snijden, bestaande uit de polders Uitgeester- en Heemskerkerbroek en de Noorderpolder en Assendelverveld. Hier doorheen loopt de Stelling van Amsterdam, met een doorlopende linedijk, fort en schootsvelden. De twee poldereenheden vormen samen een nog redelijk open ruimte, van noord naar zuid, deels 'geholpen' door de geluidscontouren van Schiphol. Ook de lintbebouwing van Assendelft heeft als ensemble waarde in dit polderlandschap.

In nationale landschappen zijn ontwikkelingen mogelijk, mits deze de kernkwaliteiten van het landschap behouden of versterken. Maatvoering, schaal en ontwerp zijn bepalend voor ingrepen in een nationaal landschap.

Om die reden is het niet toegestaan om grote infrastructurele projecten aan te leggen. Wanneer deze ingrepen redelijkerwijs, en vanuit een groot nationaal belang, onvermijdelijk zijn, dienen mitigerende en compenserende maatregelen, zoals inpassingen en grote aandacht voor ontwerp kwaliteit, te worden getroffen.

De in de Nota Ruimte geformuleerde kernkwaliteiten voor het Nationaal Landschap Noord Holland Midden zijn:

- grote openheid
- geometrisch inrichtingspatroon in droogmakerijen
- strokenverkaveling

#### De Stelling van Amsterdam

De Stelling van Amsterdam heeft een UNESCO-status. De Rijksoverheid is verplicht de bescherming van het werelderfgoed in eigen land te realiseren via bestaande instrumenten. De kernkwaliteiten van de Stelling van Amsterdam zijn:

- samenhangend systeem van fort en dijken, kanalen en inundatiekommen.
- Groene en relatief stille ring rond Amsterdam
- Relatief grote openheid.

Het CRA wil hier twee voorbeelden aanhalen waarbij de aanleg van nieuwe infrastructuur in aangewezen UNESCO-gebieden de afgelopen jaren heeft gespeeld.



In Dresden is door de aanleg van een nieuwe snelweg de UNESCO-status ingetrokken. Bij de piramiden van Gizeh heeft men besloten de gewenste infrastructuur niet aan te leggen, aangezien de UNESCO-status daarmee in gevaar zou komen.

College van  
Rijksadviseurs

Datum  
8 december 2009

Kenmerk  
2009065517

### De regio

De klankbordgroep van de regio heeft in het kader van de studie van de Grontmij ('Verbinding A8-A9, verkenning ruimtelijke kwaliteit en inpassing') een top-5 gemaakt van de waarden van de voorkomende landschapselementen. Zij kwamen tot de volgende rangorde:

1. de Stelling van Amsterdam
2. Openheid en weidse zichten
3. Rust en natuur (inclusief golfbaan en veenstroompje De Kil)
4. Recreatie (inclusief Groengebied De Omzoom)
5. Cultuurhistorische kreekkruggen

### Het College van Rijksadviseurs

Het CRA hanteert op basis van kennis van het gebied de volgende (genuanceerde) rangorde:

1. Stelling van Amsterdam, met daarin voorop gesteld de continuïteit van de liniedijk(en), het liefst met natte natuurontwikkeling aan de voet van de dijk. Daarna de leesbaarheid van de oriëntatie van de forten, en pas daarna de schootsvelden.
2. De doorgaande open ruimte, gevormd door Assendelverveld en de Uitgeester- en Heemskerkerbroek. De kernkwaliteit van Nationaal Landschap Laag Holland, 'openheid', staat hier onder grote druk, doordat de bestaande open ruimte (tussen Vinexwijk Saendelft en de golfbaan) al een flessenhals is. Verdergaande dichtslibbing is absoluut ongewenst.
3. De rationele verkavelingspatronen (stroken) en de lintbebouwing van Assendelft, als ensemble in het veenpolderlandschap.
4. Weidevogelgebied, ten noorden van de Communicatieweg.

### Zoekgebied snelwegpanorama's

In lijn met de Nationale Landschappen zijn in de Nationale Snelwegpanorama's grootschalige verstedelijkingsopgaven, bedrijventerreinen, glastuinbouw en infrastructuur niet toegestaan. De polder Uitgeester- en Heemskerkerbroek is gelegen in het Nationaal Snelwegpanorama Noord Kennemerland.

#### *Ad1. Stelling van Amsterdam*

Het gebied is onderdeel van de Stelling van Amsterdam, de 19<sup>de</sup> eeuwse waterlinie rond Amsterdam. Een deel van de Westflank van de Stelling wordt gekenmerkt door een dubbele linie. Aan de westkant ligt een speciaal met een militair doel aangelegde liniedijk (Liniedijk Zuidwijkermeerpolder, St. Aagtendijk) met hieraan de forten Fort Zuidwijkermeer, Fort St. Aagtendijk en Fort bij Veldhuis als hoofdverdedigingslijn. Als tweede liniedijk ligt daar de 13<sup>de</sup> eeuwse

Assendelverzeedijk, waaraan een aantal bomvrije magazijnen liggen. Deze hoge steile zeedijk kent nu geen doorsnijdingen. Ten noorden van fort bij Veldhuis eindigt deze zeedijk, die het OerIJ begrensd, en heeft de Stelling weer een enkelvoudige hoofdverdedigingslijn.

College van  
Rijksadviseurs

Datum  
8 december 2009

Kenmerk  
2009065517

Voor het behoud van de Stelling is in dit deelgebied de continuïteit van de beide linedijken (de hoofdverdedigingslijn en de Assendelverzeedijk) essentieel. Dit houdt in dat de weg bij elke kruising (ongeacht de variant) met de Stelling, moet wijken. Dus of er onderdoor (tunnel/bak), of er bovenlangs (fly-over/op poten). In het Beeldkwaliteitplan van de Stelling van Amsterdam (provincie Noord-Holland, 2008) wordt de wens uitgesproken om de continuïteit en de herkenbaarheid van de Westflank van de Stelling met landschappelijke middelen verder te versterken, door het maken van een natte voet aan de buitenzijde van de hoofdverdedigingslijn en een groene inrichting van het gebied tussen de beide linedijken. Het CRA onderschrijft dit.

De Heemskerkvariant en de Uitgeestvariant kruisen de Stelling eenmalig (nog los van de uitvoeringsvorm), wat niet ongunstig is. De golfbaanvariant kruist de dubbele linedijk (dus 2 maal, maar wel vrij 'clean'). De N203-variant veroorzaakt een forse en daarmee ongewenste knoop bij Fort a/d Ham. Bovendien blijft deze druk uitoefenen op de N8.

#### *Ad2. Doorgaande open ruimte*

Openheid is een van de kernkwaliteiten van Nationaal Landschap Noord Holland Midden. Ter plekke van de geplande doortrekking is de open doorgaande ruimte het smalst in relatie tot de rest van het Nationale Landschap (ca. 2km). Het belang van het behoud van een ervaren open ruimte is groot. Die ruimte staat echter onder druk door diverse ruimtelijke ontwikkelingen, namelijk de bouw van een sportcomplex in Groengebied De Omzoom, het aanzetten van een oude kreekruig met boomgroepen binnen datzelfde plan en de (mogelijke) uitbreiding van de golfbaan.

De infrabundel N8/spoorlijn knipt de doorgaande open ruimte nog eens fysiek (en mentaal) in tweeën, maar zal met de nieuwe weg afgewaardeerd kunnen worden. Het CRA pleit voor het behoud van deze open (gelede) ruimte als nauwe doorgang in een open landschap. Extra zorg dient te worden besteed aan het gebied tussen Saendelft en de golfbaan, langs de linedijk, waar verrommeling op de loer ligt. Tegelijkertijd kruisen twee varianten dit al kwetsbare punt, waardoor het CRA twijfelt aan de toegevoegde waarde van de varianten voor dit gebied. De golfbaanvariant mijdt dit hete hangijzer, en houdt dit middengebied (waar de Stelling domineert) zo open mogelijk.

#### *Ad3. Rationele verkavelingspatroon, strokenverkaveling en lint Assendelft*

Visie: de golfbaanvariant is in zijn vorm een heldere rationele lijn door het landschap. Dit is geen vreemd element in een al rationeel verkavelde polder.

#### *Ad4. Weidevogelgebied*

Behalve de Golfbaanvariant lopen de andere varianten door weidevogelgebied in de Heemkerkerpolder. Doorsnijding van het weidevogelgebied door deze varianten zal de waarde / classificatie negatief beïnvloeden.

**College van  
Rijksadviseurs**

**Datum**  
8 december 2009

**Kenmerk**  
2009065517